

Svar till Tommy Lindén

Min recension av Mats Moléns *Vårt ursprung?* i *Folkvett* 1/2002 avslutades med kommentaren att det är anmärkningsvärt att en kristen författare och kristna föreningar bryter mot ett av de tio budorden genom att sprida information som de vet inte är korrekt. Min förhoppning var att förlaget XP Media skulle svara att författaren kommer att uppmanas att sammanställa korrigeringar av faktafel så att dessa kan bifogas vid den fortsatta distributionen av boken och att dessa faktafel naturligtvis bör rättas till i nästa upplaga om det blir en sådan.

Emellertid frånsäger sig XP Medias styrelse genom sin ordförande Tommy Lindén allt sådant ansvar. Men att sprida falska påståenden och förvrängda fakta anser jag vara oetiskt och oansvarigt. Kritik bör vara sakligt grundad och inte bygga på en felaktig faktabeskrivning. Därtill bygger Moléns evolutionskritik på ett starkt selekterat faktaunderlag som ger läsaren en kraftigt vinklad bild. Detta är särskilt anmärkningsvärt eftersom Molén själv anklagar läroböcker i biologi för att redovisa ett selekterat faktaunderlag.

Tommy Lindén hävdar att USA:s kongress antagit ett tillägg till skollagen som skulle öppna möjligheter för vetenskaplig kritik mot Darwins utvecklingslära. Detta skulle möjliggöra undervisning om ”intelligent design” på biologilektioner. Vad Lindén inte skriver är att detta tillägg från senaten (ej kongressen) ströks innan dokumentet skrevs under av president Bush (http://www.ncseweb.org/resources/news/2001/US/866_santorum_amendment_stripped_fr_12_21_2001.asp).

Inte heller framgår av Lindéns brev att ”intelligent design” i princip är förenligt med evolutionen. Dess främsta förespråkare argumenterar endast för att de första molekylära systemen (irreducibly complex systems) åstadkommit av en intelligent skapare.

Lindén hänvisar till den amerikanska kongressen och den amerikanska allmänheten för att rättfärdiga evolutionskritik. Detta vittnar om total brist på insikt om vetenskapliga metoder. Det som avgör om vetenskapliga rön efter kritisk granskning kan accepteras är observationernas och experimentens kvalitet, inte omröstningar bland politiker eller allmänheten. Vetenskapens demokrati består i att grunderna för slutsatserna ska redovisas öppet och att fakta och slutsatser skall vara objektiva. Kongressens politiker har inte valts för att de har speciell fackkunskap om biologi och evolution. Den amerikanska allmänheten har mycket dåliga kunskaper om evolutionen och undersökningar har visat att skapelsetro korrelerar med låg utbildningsnivå. Den opinionsundersökning som Zogby utfört hade ställt frågan om vetenskaplig kritik av darwinismen ska få finnas i skolornas undervisning. En sådan fråga skulle självklart även jag besvara med ja eftersom det är en del av den vetenskapliga processen att beakta vetenskaplig kritik.

Lindén skriver att 100 meriterade vetenskapsmän i USA undertecknat ett upprop ”där man uppmanade till vetenskaplig kritisk granskning av darwinismen”. Vad Lindén inte berättade är att endast en mindre del av dessa är verksamma inom biologiska vetenskaper. Listan var sammanställd av Discovery Institute som är en organisation som propagerar för intelligent design. Det som borde vara avgörande är vilka vetenskapliga argument dessa forskare kan anföra mot evolutionen. Jag har gjort litteratursökningar på ett stort antal av dem men ännu inte funnit någon enda rapport med vetenskapligt grundad evolutionskritik.

All vetenskaplig verksamhet har som bärande princip att inte tillgripa övernaturliga förklaringsmodeller. Detta har visat sig vara en oerhört framgångsrik princip som på ett fantastiskt sätt ökat våra kunskaper om universum och människan. Avvikande uppfattningar som är baserade på religiös tro hör ej hemma inom vetenskapligt grundade ämnen som biologi, geologi och astronomi. De får framföras i andra sammanhang.

Lindén hävdar att Molén presenterar slutsatser som ”tänkbara möjligheter” och överlåter åt läsaren att själv bilda sig en uppfattning. Detta är inte en korrekt beskrivning. I sin bok talar Molén klartext (s. 100): ”Allt detta stödjer en skapelse”.

XP Media påstår att Moléns bok skulle vara ”Helt uppdaterad med nya fakta och forskningsrön inom området” vilket är ett solklart fall av falsk marknadsföring. Detta illustreras särskilt väl av att en stor del av diskussionen bygger på en tjugo år gammal bild från en populärvetenskaplig tidskrift. De mest betydelsefulla nya forskningsrönen inom detta område är de senaste årens kartläggning av arvsmassan hos flera organismer. Detta ignoreras totalt av Molén. Han fortsätter att sprida den vilseledande metaforen med ett flygplan som uppstår ur ett skrotupplag trots att han erkänt att han är medveten om att den är felaktig. Flera av faktafelen har tidigare påpekats, exempelvis påståendet om relaxin, vilket Molén lätt skulle ha kunnat kontrollera. I stället har han låtit detta faktafel liksom många andra kvarstå, uppenbarligen för att det tjänar hans syften att misskreditera evolutionen. Hans påstående att han ”välkomnar kritiska synpunkter” är således tomma ord.

Mats Moléns bok är förvisso ingen lärobok. Den är ingen vetenskaplig bok. Det är just det som är poängen. Det farliga med den är att dess förment vetenskapliga språkbruk kan ge en oinitierad läsare intryck av att den skulle ha vetenskaplig grund. Även om Molén vore något så unikt som en världsledande expert inom både biologi, geologi och astronomi skulle det ändå finnas starka skäl att jämföra hans revolutionerande slutsatser med andra experters för att se om hans är mer välgrundade än deras. Nu visar emellertid Molén stora kunskapsluckor och förutfattade meningar inom alla dessa områden. Icke desto mindre försvarar Lindén publiceringen av Moléns bok med att den skulle utgöra en kritisk granskning. Boken är i stället ett tydligt exempel på vad avsaknad av kritisk granskning kan leda till i form av faktafel, obalans och ologiska resonemang.

Det är upp till XP Media om de önskar bidra till spridning av denna typ av felaktiga och vilseledande påståenden.

Dan Larhammar